

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівська національна академія мистецтв
Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва

Кафедра історії мистецтва та гуманітарних наук

ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА

Навчально-методичний комплекс

Автор-укладач – Р. А. Горбань

для магістрів галузі знань 02 Культура і мистецтво
спеціальності 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація

Івано-Франківськ

2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівська національна академія мистецтв
Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва
Кафедра історії мистецтва та гуманітарних наук

ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА

Навчально-методичний комплекс

Автор-укладач – доктор філософських наук
Річард Анатолійович Горбань

для магістрів галузі знань 02 Культура і мистецтво
спеціальності 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація

Розглянуто на засіданні кафедри
історії мистецтва та гуманітарних наук
КІПДМ ЛНАМ
Протокол № 2 від 16.09.2019 р.

Затверджено Вченою радою
КІПДМ ЛНАМ
Протокол № 2 від 26.09.2019 р.

Івано-Франківськ

2019

УДК 7.01(072)

Ф 56

Рекомендовано до друку Вченою радою Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв (протокол № 2 від 26.09.2019 р.)

Рецензент:

М. Г. Марчук – доктор філософських наук, професор

Автор-укладач – Горбань Річард Анатолійович

Ф 56 Філософія мистецтва: Навчально-методичний комплекс / автор-укладач Р. А. Горбань. – Івано-Франківськ: ПП Маргітич О. І., 2019. – 34 с.

Навчально-методичний комплекс (основний зміст лекцій, семінарських занять і самостійної роботи студентів за кредитно-модульним курсом) з навчальної дисципліни «ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА» для магістрів галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

УДК 7.01(072)

© Р. А. Горбань, автор-укладач, 2019

ВСТУП

Навчальний курс «Філософія мистецтва» передбачає висвітлення основних етапів розвитку філософської теорії мистецтва, а також поглиблений аналіз його художньо-образної природи та соціокультурних функцій. Важливою метою курсу є формування творчої естетично розвиненої особистості, яка опанувала основи художньої теорії та практики, засвоїла критерії естетичної оцінки мистецьких творів, розуміє закономірності розвитку мистецтва. Відповідно зміст курсу розділяється на дві частини, кожна з яких становить окремий змістовний модуль. Перший змістовний модуль присвячений аналізу ключових напрямків історичного становлення філософії мистецтва; у темах цього модуля концептуалізуються його сутнісні параметри: онтологічні та феноменологічні аспекти мистецтва, його поліфункціональна природа та специфіка образно-символічної мови. У другому модулі розглядається сучасний вимір філософських аспектів мистецтва.

Засвоєння студентами знань з курсу «Філософія мистецтва» передбачає різні види навчання: аудиторну (під керівництвом викладача) і самостійну роботу. Аудиторні заняття відбуваються у формі лекцій і семінарів (практичних занять). Важливою формою навчального процесу є лекція, вона визначає зміст і загальну спрямованість усіх інших форм навчальних занять. У лекціях розкриваються найбільш складні та важливі проблеми курсу «Філософія мистецтва». Лекції та семінарські заняття за змістом, тематикою і колом розглянутих проблем не повторюють, а взаємно доповнюють одні одних як різні форми навчального процесу, що сприяє формуванню у студентів цілісного погляду на специфіку філософських аспектів мистецтва.

Вивчення курсу «Філософія мистецтва» передбачає міжпредметні зв'язки з такими навчальними дисциплінами як філософія, історія естетичної думки, психологія, культурологія, релігієзнавство, мистецтвознавство.

Предмет курсу – закономірності художньо-образного відображення світу.

Мета курсу – надання абстрактно-теоретичних знань і навичок філософського осмислення сутності, соціального призначення й специфіки мистецтва в контексті світової культури, ознайомлення з основними поняттями, підходами та напрямками розвитку філософії мистецтва з метою розширення теоретичного базису для формування компетентних суджень у галузі художньої культури та розвитку навичок сприйняття й осмислення творів сучасного мистецтва.

Завдання курсу:

- оволодіти знаннями про основні етапи становлення філософії мистецтва як особливої форми осмислення художньо-естетичної діяльності особи;
- усвідомити сутність суспільного призначення особливостей функціонування мистецтва як форми суспільної свідомості;
- простежити етапи формування філософських поглядів і концепцій на природу мистецтва в контексті історії світової культури;
- опанувати методологію компаративного підходу до вивчення мистецьких феноменів, явищ й артефактів в їхньому взаємозв'язку;

- осмислити сучасний стан і характерні тенденції розвитку мистецтва.

У процесі засвоєння курсу студенти мають

знати:

- історичні етапи становлення філософської теорії мистецтва;
- закономірності розвитку мистецтва в просторі і часі;
- формальні та змістовні особливості різновидів художньої творчості;
- провідні філософські концепції мистецтва;
- особливості сучасних підходів до розвитку художньо-естетичної проблематики;

вміти:

- оперувати категоріально-понятійним апаратом філософії мистецтва;
- розуміти семантику художніх образів, адекватно сприймати їх естетичні якості;
- визначати особливості концептуальної репрезентації в сучасних мистецтвах;
- володіти доступними навичками естетичної оцінки та художньо-естетичної комунікації.

**ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ЛЕКЦІЙ, СЕМІНАРСЬКИХ
ЗАНЯТЬ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

№ теми	Тема	Години			
		Усього	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Модуль І. Філософія мистецтва – наука, що вивчає мистецтво як феномен культури		30	4	6	20
1.	Філософія мистецтва як галузь знання про сутність мистецтва	14	2	2	10
2.	Мистецтво як феномен культури	16	2	4	10
Модуль ІІ. Мистецтво в сучасному світі й в Україні		15	2	3	10
3.	Художній образ і особливості сучасного мистецтва	15	2	3	10
Усього годин		45	6	9	30

МОДУЛЬ І. ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА – НАУКА, ЩО ВИВЧАЄ МИСТЕЦТВО ЯК ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ

ТЕМА 1. ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА ЯК ГАЛУЗЬ ЗНАННЯ ПРО СУТНІСТЬ МИСТЕЦТВА

ЛЕКЦІЯ І

Філософія мистецтва як наука в системі мистецтвознавчих і філософських дисциплін, її завдання, основні проблеми та теми

- 1. Актуальність філософії мистецтва в контексті сучасної доби**
- 2. Основні проблеми філософії мистецтва**
- 3. Основні теми й завдання сучасної філософії мистецтва**
- 4. Філософія мистецтва і мистецтвознавство**
- 5. Філософія мистецтва і естетика**
- 6. Визначення поняття «мистецтво»**
- 7. Традиційна і сучасна філософія мистецтва**
- 8. Описово-оціночний характер філософії мистецтва**

ЛІТЕРАТУРА:

Банфи А. Философия искусства; [пер. с итал. Г. П. Смирнова] / Антонио Банфи. – Москва: Искусство, 1989. – 384 с.

Борев Ю. Б. Эстетика: В 2-х т. Т. 1 / Юрий Борисович Боров. – 5-е изд., доп. – Смоленск: Русич, 1997. – 576 с.

Борев Ю. Б. Эстетика: В 2-х т. Т. 2 / Юрий Борисович Боров. – 5-е изд., доп. – Смоленск: Русич, 1997. – 640 с.

Бычков В. В. Триалог. Живая эстетика и современная философия искусства / В. В. Бычков, Н. Б. Маньковская, В. В. Иванов. – Москва: Прогресс-Традиция, 2012. – 840 с.

Грэм Г. Философия искусства: введение в эстетику; [пер. с англ. М. О. Васильева] / Гордон Грэм. – Москва: Слово, 2004. – 251 с. – (Большая библиотека «Слова»).

Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора; [пер. з англ. В. Шовкун]. – К.: Основи, 2003. – 503 с.

Завалько Г. А. Философские проблемы эстетики / Григорий Алексеевич Завалько. – Москва: ЛИБРОКОМ, 2011. – 400 с.

Лиссман К. П. Философия современного искусства: Введение; [пер. с нем. А. В. Белобратова] / Конрад Пауль Лиссман. – Санкт-Петербург: Гиперион, 2011. – 247 с.

Логинова М. В. Основы философии искусства: Учебное пособие / Марина Васильевна Логинова. – Москва: ИНФРА-М, 2013. – 159 с. – (Высшее образование: Бакалаврат).

Никитина И. П. Философия искусства: Учебное пособие / Ирина Петровна Никитина. – 3-е изд., испр. – Москва: Омега-Л, 2010. – 559 с.

Рыков А. В. Постмодернизм как «радикальный консерватизм». Проблема художественно-теоретического консерватизма и американская теория современного искусства 1960–1990-х гг. / Анатолий Владимирович Рыков. – Санкт-Петербург: Алетейя, 2007. – 376 с. – (Серия «Тела мысли»).

Татаркевич В. Історія шести понять: Мистецтво. Прекрасне. Форма. Творчість. Відтворництво. Естетичні переживання; [пер. з пол. В. Корнієнка] / Владислав Татаркевич. – К.: Юніверс, 2001. – 366 с.

Тэн И. Философия искусства / Ипполит Тэн. – Москва: Республика, 1996. – 351 с.

Яковлев Е. Г. Эстетика: Учебное пособие / Евгений Григорьевич Яковлев. – Москва: Гардарики, 2003. – 464 с.

ТЕМА НА САМОСТІЙНЕ ОПРАЦЮВАННЯ СТУДЕНТАМИ:

Предмет та завдання естетики

ЛІТЕРАТУРА:

Борев Ю. Б. Эстетика: Учебник / Юрий Борисович Борев. – Москва: Высшая школа, 2002. – С. 12–20.

Естетика: Навчальний посібник / М. П. Колесніков, О. В. Колеснікова, В. О. Лозовой та ін. / за ред. В. О. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – С. 5–12.

Естетика: Навчальний посібник / Л. Т. Левчук, В. І. Панченко, О. І. Оніщенко, Д. Ю. Кучерук / за ред. Л. Т. Левчук. – 3-є вид., доп. і перероб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – С. 3–33.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ І

Категорії мистецтва і філософії мистецтва

- 1. Природа естетичних категорій.**
- 2. Історія естетичних категорій.**
- 3. Принципи систематизації естетичних категорій.**
- 4. Естетичне як універсальна системоутворююча метакатегорія.**
- 5. Естетичні категорії, що віддзеркалюють об'єктивні стани.**
- 6. Естетичні категорії, що віддзеркалюють духовно-практичне опанування світу.**
- 7. Естетичні категорії, що віддзеркалюють світ суб'єкта соціально-духовного життя.**
- 8. Проблеми координації естетичних категорій.**
- 9. Категорія особливого у філософії мистецтва Д. Лукача.**

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

Борев Ю. Б. Эстетика: Учебник / Юрий Борисович Борев. – Москва: Высшая школа, 2002. – С. 23–66.

Эстетика: Навчальний посібник / Л. Т. Левчук, В. І. Панченко, О. І. Оніщенко, Д. Ю. Кучерук / за ред. Л. Т. Левчук. – 3-є вид., доп. і перероб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – С. 76–120.

Эстетика: Навчальний посібник / М. П. Колесніков, О. В. Колеснікова, В. О. Лозовой та ін. / за ред. В. О. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – С. 70–84.

Куренкова Р. А. Эстетика: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений / Римма Аркадьевна Куренкова. – Москва: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2004. – С. 129–163.

Лосев А. Ф. История эстетических категорий / Алексей Фёдорович Лосев, Вячеслав Павлович Шестаков. – Москва: Искусство, 1965. – 375 с.

Лукач Д. Своеобразие эстетического. Т. 3; [пер. с нем.] / Дьёрдь Лукач. – Москва: Прогресс, 1986. – С. 171–238.

Яковлев Е. Г. Эстетика: Учебное пособие / Евгений Григорьевич Яковлев. – Москва: Гардарики, 2003. – С. 6–131.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА:

Борев Ю. Б. Эстетика: В 2-х т. Т. 2 / Юрий Борисович Борев. – 5-е изд., доп. – Смоленск: Русич, 1997. – 640 с.

Гартман Н. Эстетика; [пер. с нем.] / Николай Гартман. – К.: Ника-Центр, 2004. – 640 с.

Завалько Г. А. Философские проблемы эстетики / Григорий Алексеевич Завалько. – Москва: ЛИБРОКОМ, 2011. – С. 76–151.

Шестаков В. П. Гармония как эстетическая категория: Учение о гармонии в истории эстетической мысли / Вячеслав Павлович Шестаков. – Москва: Искусство, 1973. – 256 с.

ТЕМА 2. МИСТЕЦТВО ЯК ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ

ЛЕКЦІЯ II

Філософія мистецтва в теоретичному аспекті

1. Онтологія мистецтва

2. Репрезентація в мистецтві

3. Категорія простору

4. Проблема часу

ЛІТЕРАТУРА:

Бахтин М. М. *Формы времени и хронотопа в романе* / Михаил Михайлович Бахтин // Бахтин М. М. *Собрание сочинений. Т. 3: Теория романа (1930–1961 гг.)*. – Москва: Языки славянских культур, 2012. – С. 340–513.

Бондаревська І. А. *Темпоральність прекрасного* / І. А. Бондаревська // *Наукові записки НаУКМА. Філософія та релігієзнавство*. – 2015. – Т. 167. – С. 3–8. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAfr_2015_167_3.

Габричевский А. Г. *Морфология искусства* / Александр Георгиевич Габричевский. – Москва: Аграф, 2002. – 862 с.

Гарднер М. *Математические чудеса и тайны* / Мартин Гарднер. – Москва: Наука, 1982. – 128 с.

Гартман Н. *Эстетика*; [пер. с нем.] / Николай Гартман. – К.: Ника-Центр, 2004. – 640 с.

Гегель Ф. *Эстетика: В 4-х т. Т. 1*; [пер. с нем.] / Фридрих Гегель. – Москва: Искусство, 1968. – 312 с.

Гегель Ф. *Эстетика: В 4-х т. Т. 2*; [пер. с нем.] / Фридрих Гегель. – Москва: Искусство, 1969. – 328 с.

Гегель Ф. *Эстетика: В 4-х т. Т. 3*; [пер. с нем.] / Фридрих Гегель. –

Москва: Искусство, 1971. – 624 с.

Гегель Ф. Эстетика: В 4-х т. Т. 4; [пер. с нем.] / Фридрих Гегель. – Москва: Искусство, 1973. – 776 с.

Гидион З. Пространство, время, архитектура; [пер. с нем.] / Зигфрид Гидион. – 3-е изд. – Москва: Стройиздат, 1984. – 455 с.

Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора; [пер. з англ. В. Шовкун]. – К.: Основи, 2003. – 503 с.

Кампер Д. Тела-абстракции. Антропологический четырёхугольник: Тело, поверхность, линия и точка / Дитмар Кампер // Хора: Журнал современной зарубежной философии и философской компаративистики. – 2010. – № 1/2 (11/12). – С. 47–56.

Кампер Д. Тело, знание, голос и след / Дитмар Кампер // Хора: Журнал современной зарубежной философии и философской компаративистики. – 2009. – № 1 (7). – С. 33–41.

Кассирер Э. Опыт о человеке. Введение в философию человеческой культуры; [пер. с нем.] / Эрнст Кассирер // Кассирер Э. Избранное. Опыт о человеке. – Москва: Гардарики, 1998. – С. 440–723. – (Лики культуры).

Кассирер Э. Философия символических форм. Т. 3: Феноменология познания; [пер. с нем.] / Эрнст Кассирер. – Москва; Санкт-Петербург: Университетская книга, 2002. – 398 с. – (Книга света).

Кортасар Х. Вне времени: Рассказы / Хулио Кортасар. – Санкт-Петербург: Амфора, 1999. – 616 с.

Краусс Р. Подлинность авангарда и другие модернистские мифы; [пер. с англ.] / Розалинда Краусс. – Москва: Художественный журнал, 2003. – 320 с. – (Классика современности).

Краусс Р. Фотографическое: опыт теории расхождений; [пер. с англ. и фр. А. Шестаков] / Розалинда Краусс. – Москва: Ад Маргинем, 2014. – 304 с.

Панофский Э. Ренессанс и «ренессансы» в искусстве Запада / Эрвин Панофский. – Санкт-Петербург: Азбука-классика, 2006. – 544 с.

Ритм, пространство и время в литературе и искусстве / отв. ред.

Б. Ф. Егоров. – Ленинград: Наука, 1974. – 299 с.

Флюссер В. За философию фотографии [пер. с нем. Г. Хайдаровой] / Вилем Флюссер. – Санкт-Петербург: Изд-во Санкт-Петербургского ун-та, 2008. – 146 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ II

Морфологія мистецтва

- 1. Система та класифікація видів мистецтв.**
- 2. Критерії класифікації мистецтв.**
- 3. Рід як морфологічна категорія мистецтва.**
- 4. Жанр як морфологічна категорія мистецтва.**
- 5. Види мистецтв і їх різновиди.**
- 6. Історія класифікації мистецтва.**
- 7. Загальна характеристика видів мистецтва:**
 - 7.1. – декоративно-прикладне мистецтво;**
 - 7.2. – архітектура;**
 - 7.3. – скульптура;**
 - 7.4. – графіка;**
 - 7.5. – живопис;**
 - 7.6. – музика;**
 - 7.7. – хореографія;**
 - 7.8. – художня література;**
 - 7.9. – театр;**
 - 7.10. – кіно;**
 - 7.11. – фотографія;**
 - 7.12. – телебачення;**
 - 7.13. – естрада.**

8. Синтез мистецтв як головний принцип сучасного мистецтва.

9. Розвиток техніки і мистецтво майбутнього.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

Борев Ю. Б. Эстетика: Учебник / Юрий Борисович Борев. – Москва: Высшая школа, 2002. – С. 167–208.

Виппер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства / Борис Робертович Виппер. – 2-е изд., испр. и доп. – Москва: Изобразительное искусство, 1985. – 288 с.

Эстетика: Навчальний посібник / М. П. Колесніков, О. В. Колеснікова, В. О. Лозовой та ін. / за ред. В. О. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – С. 136–157.

Каган М. С. Морфология искусства: Историко-теоретическое исследование внутреннего строения мира искусства / Моисей Самойлович Каган. – Ленинград: Искусство, 1972. – С. 269–424.

Куренкова Р. А. Эстетика: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений / Римма Аркадьевна Куренкова. – Москва: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2004. – С. 265–304.

Татаркевич В. Історія шести понять: Мистецтво. Прекрасне. Форма. Творчість. Відтворництво. Естетичні переживання; [пер. з пол. В. Корнієнка] / Владислав Татаркевич. – К.: Юніверс, 2001. – С. 49–69.

ДОДАТКОВА ТА ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА:

Беньямин В. Произведение искусства в эпоху его технической воспроизводимости: Избранные эссе / Вальтер Беньямин. – Москва: Медиум, 1996. – 240 с.

Габричевский А. Г. Морфология искусства / Александр Георгиевич Габричевский. – Москва: Аграф, 2002. – 862 с.

Гегель Ф. Эстетика: В 4-х т. Т. 3: Лекции по эстетике. Часть 3: Система отдельных искусств; [пер. с нем.] / Фридрих Гегель. – Москва: Искусство, 1971. – 624 с.

Гидион З. Пространство, время, архитектура; [пер. с нем.] / Зигфрид Гидион. – 3-е изд. – Москва: Стройиздат, 1984. – 455 с.

Дери М. Скорость убегания: Киберкультура на рубеже веков; [пер. с англ. Т. Парфёновой] / Марк Дери. Екатеринбург: Ультра Культура; Москва: АСТ, 2008. – 478 с. – (Philosophy).

Зедльмайр Х. Утрата середины [пер. с нем. С. С. Ванеяна] / Ханс Зедльмайр. – М.: Прогресс-Традиция, ИД «Территория будущего», 2008. – 640 с. – (Университетская б-ка Александра Погорельского).

Золтан Д. Этнос и аффект. История философской музыкальной эстетики от зарождения до Гегеля; [пер. с нем. Т. Длугач, И. Науменко] / Денеш Золтан. – Москва: Прогресс, 1977. – 372 с.

Ингарден Р. Исследования по эстетике; [пер. с пол.] / Роман Ингарден. – Москва: Изд-во иностранной литературы, 1962. – 572 с.

Краусс Р. Фотографическое: опыт теории расхождений; [пер. с англ. и фр. А. Шестаков] / Розалинда Краусс. – Москва: Ад Маргинем, 2014. – 304 с.

Кузьмина В. А. Психоделическое искусство: между архаикой и современностью / Виктория Александровна Кузьмина. – Москва: Государственный институт искусствознания, 2013. – 204 с.

Леклезю Ж. М. Г. Смотреть кино; [пер. с фр. Д. Савосина] / Жан-Мари Гюстав Леклезю. – Москва: Текст, 2012. – 173 с.

Леман Х.-Т. Постдраматический театр; [пер. с нем. Н. Исаевой] / Ханс-Тис Леман. – Москва: ABCdesing, 2013. – 312 с.

Лукач Д. Своеобразие эстетического. Т. 4; [пер. с нем.] / Дьёрдь Лукач. – Москва: Прогресс, 1987. – 574 с.

Мартынов В. И. Зона *opus posth*, или Рождение новой реальности / В. И. Мартынов. – Москва: Классика-XXI, 2005. – 288 с.

Мукаржовский Я. Исследования по эстетике и теории искусства / Ян

Мукаржовский. – Москва: Искусство, 1994. – 606 с.

Уилкинсон Ф. Архитектура. 50 идей, о которых нужно знать [пер. с англ. Ш. Мартыновой] / Филип Уилкинсон. – Москва: Фантом Пресс, 2014. – 208 с.

Флюссер В. За философию фотографии [пер. с нем. Г. Хайдаровой] / Вилем Флюссер. – Санкт-Петербург: Изд-во Санкт-Петербургского ун-та, 2008. – 146 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ ІІІ

Цілі та функції мистецтва

- 1. Естетичне задоволення**
- 2. Особистісно-соціальні цінності мистецтва**
 - 2.1. Виховна функція**
 - 2.2. Автаркічна функція**
 - 2.3. Функція відмови**
 - 2.4. Функція свободи**
- 3. Соціальні завдання мистецтва**
 - 3.1. Мистецтво і соціалізація індивіда**
 - 3.2. Мистецтво і стабільність суспільства**
 - 3.3. Мистецтво і соціальна динаміка**
 - 3.4. Мистецтво як засіб зрівняння**
- 4. Функції мистецтва**
 - 4.1. Чотири основні функції мистецтва**
 - 4.2. Когнітивізм**
 - 4.3. Експресивізм**
 - 4.4. Навіювання почуттів**
 - 4.5. Оцінка**
 - 4.6. Переплетення функцій**
- 5. Об'єктивний і суб'єктивний сенс мистецтва**

5.1. Чотири можливих розуміння сенсу мистецтва

5.2. Об'єктивний сенс мистецтва

5.3. Суб'єктивний сенс мистецтва

5.4. Ідея «чистого мистецтва»

6. Неутилітарне споглядання.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

Банфи А. Философия искусства; [пер. с итал. Г. П. Смирнова] / Антонио Банфи. – Москва: Искусство, 1989. – С. 27–32; 103–117; 273–275.

Борев Ю. Б. Эстетика: В 2-х т. Т. 1 / Юрий Борисович Боров. – 5-е изд., доп. – Смоленск: Русич, 1997. – С. 256–282.

Естетика: Навчальний посібник / Л. Т. Левчук, В. І. Панченко, О. І. Оніщенко, Д. Ю. Кучерук / за ред. Л. Т. Левчук. – 3-є вид., доп. і перероб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – С. 198–231.

Естетика: Навчальний посібник / М. П. Колесніков, О. В. Колеснікова, В. О. Лозовой та ін. / за ред. В. О. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – С. 108–136.

Куренкова Р. А. Эстетика: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений / Римма Аркадьевна Куренкова. – Москва: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2004. – С. 305–355.

Лукач Д. Своеобразие эстетического. Т. 4; [пер. с нем.] / Дьёрдь Лукач. – Москва: Прогресс, 1987. – С. 328–502.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

Коллингвуд Р. Дж. Принципы искусства; [пер. с англ. А. Г. Ракина] / Робин Джордж Коллингвуд. – М.: Языки русской культуры, 1999. – 328 с.

Мукаржовский Я. Исследования по эстетике и теории искусства / Ян Мукаржовский. – Москва: Искусство, 1994. – 606 с.

Никитина И. П. Философия искусства: Учебное пособие / Ирина Петровна Никитина. – 3-е изд., испр. – Москва: Омега-Л, 2010. – 559 с.

МОДУЛЬ II. МИСТЕЦТВО В СУЧАСНОМУ СВІТІ Й В УКРАЇНІ

ТЕМА 3. ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ І ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА

ЛЕКЦІЯ III

Художній образ

- 1. Художній образ як універсальна категорія філософії мистецтва**
- 2. Генезис художнього образу**
- 3. Особливості образів мистецтва**
- 4. Умовність і знаковість художнього образу**
- 5. Художні образи і поняття**
- 6. Художній образ і художнє бачення**
- 7. Емоційність художнього образу**
- 8. Неповнота художнього образу**
- 9. Багатофункціональність образу**
- 10. Принцип антиномічності й структура художнього образу**
- 11. Симулякр – спонукаючий або нерепрезентативний образ**
- 12. Історія поняття «симулякр»**
- 13. Приклади симулякрів**

ЛІТЕРАТУРА:

Бердяев Н. А. Астральный роман (Размышление по поводу романа А. Белого «Петербург») / Николай Александрович Бердяев // Бердяев Н. А. Кризис искусства; [репринтное издание]. – Москва: СП Интерпринт, 1990. – С. 36–47.

Бердяев Н. А. Духи русской революции / Николай Александрович Бердяев // Литературная учёба. – 1990. – № 2. – С. 123–139.

Бодріяр Ж. Симулякри і симуляція; [пер. В. Ховхуна] / Жан Бодріяр. – Київ: Основи, 2004. – 230 с.

Делёз Ж. Логика смысла; [пер. Я. И. Свирского] / Жиль Делёз. – Москва: Академия, 1995. – 297 с.

Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття; [пер. з фр. О. Йосипенко, С. Йосипенко] / Моріс Мерло-Понті. – К.: Український центр духовної культури, 2001. – 552 с.

Сартр Ж.-П. Произведение искусства; [пер. с фр.] / Жан-Поль Сартр // Современная западноевропейская и американская эстетика. – Москва: Университет, 2002. – С. 16–25.

Юнг К. Г. Феномен духа в искусстве и науке / Карл Густав Юнг. – Москва: Ренессанс, 1992. – 313 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ IV

Сучасне мистецтво

- 1. Мистецтво постмодернізму**
- 2. Основні риси постмодернізму**
- 3. Мистецтво як гра**
- 4. Постмодерністське мистецтво як предмет теоретичного осмислення**
- 5. Художня практика постмодернізму**

6. Митець у техногенному світі

7. Вплив комп'ютерних технологій на сучасне мистецтво

8. Комерційне мистецтво

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

Бондаревська І. А. Мистецька критика і комерція (філософські нотатки) / І. А. Бондаревська // Наукові записки НаУКМА. Філософія та релігієзнавство. – 2012. – Т. 128. – С. 21–27. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAfr_2012_128_6.

Борев Ю. Б. Эстетика: В 2-х т. Т. 2 / Юрий Борисович Борев. – 5-е изд., доп. – Смоленск: Русич, 1997. – С. 397–412.

Гройс Б. Политика поэтики / Борис Гройс. – Москва: Ад Маргинем Пресс, 2012. – 400 с.

Гундорова Т. І. Бачити постмодернізм з «кінця постмодерну»: теоретичний коментар; [Електронний ресурс] / Тамара Іванівна Гундорова. – Режим доступу: <https://www.academia.edu/28476495/>.

Гундорова Т. І. Модернізм після постмодерну: інші модернізми; [Електронний ресурс] / Тамара Іванівна Гундорова. – Режим доступу: <https://www.academia.edu/5098737/>.

Дери М. Скорость убегания: Киберкультура на рубеже веков; [пер. с англ. Т. Парфёновой] / Марк Дери. Екатеринбург: Ультра Культура; Москва: АСТ, 2008. – 478 с. – (Philosophy).

Джемисон Ф. Постмодернизм и общество потребления; [Електронний ресурс] / Фредерик Джемисон. – Режим доступу: http://www.ruthenia.ru/logos/number/2000_4/10.htm.

Дианова В. М. Постмодернистская философия искусства: Истоки и современность / Валентина Михайловна Дианова. – Санкт-Петербург: Петрополис, 1999. – С. 175–233.

Естетика: Навчальний посібник / Л. Т. Левчук, В. І. Панченко, О. І. Оніщенко, Д. Ю. Кучерук / за ред. Л. Т. Левчук. – 3-є вид., доп. і перероб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – С. 401–460; 500–506.

Кампер Д. Тела-абстракции. Антропологический четырёхугольник: Тело, поверхность, линия и точка / Дитмар Кампер // Хора: Журнал современной зарубежной философии и философской компаративистики. – 2010. – № 1/2 (11/12). – С. 47–56.

Кампер Д. Тело, знание, голос и след / Дитмар Кампер // Хора: Журнал современной зарубежной философии и философской компаративистики. – 2009. – № 1 (7). – С. 33–41.

Кривцун О. А. Эстетика: Учебник. – Москва: Аспект Пресс, 1998. – С. 395–423.

Яковлев Е. Г. Эстетика: Учебное пособие / Евгений Григорьевич Яковлев. – Москва: Гардарики, 2003. – С. 252–290.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

Босенко А. В. Случайная свобода искусства / Алексей Валериевич Босенко / Институт проблем современного искусства Академии искусств Украины. – К.: Химджест, 2009. – 584 с.

Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора; [пер. з англ. В. Шовкун]. – К.: Основи, 2003. – 503 с.

Ильин И. П. Постмодернизм. Словарь терминов / Илья Ильин. – Москва: ИНИОН РАН-INTRADA, 2001. – 384 с.

Краусс Р. Подлинность авангарда и другие модернистские мифы; [пер. с англ.] / Розалинда Краусс. – Москва: Художественный журнал, 2003. – 320 с. – (Классика современности).

Краусс Р. Фотографическое: опыт теории расхождений; [пер. с англ. и фр. А. Шестаков] / Розалинда Краусс. – Москва: Ад Маргинем, 2014. – 304 с.

Леклезю Ж. М. Г. Смотреть кино; [пер. с фр. Д. Савосина] / Жан-Мари Гюстав Леклезю. – Москва: Текст, 2012. – 173 с.

Леман Х.-Т. Постдраматический театр; [пер. с нем. Н. Исаевой] / Ханс-Тис Леман. – Москва: ABCdesing, 2013. – 312 с.

Мартынов В. И. Зона opus posth, или Рождение новой реальности / В. И. Мартынов. – Москва: Классика-XXI, 2005. – 288 с.

Моль А. Теория информации и эстетическое восприятие / Абраам Моль. – Москва: Мир, 1966. – 352 с.

Философия, культура и искусство: Вчера, сегодня, завтра: Монография / А. Е. Залужная, А. Г. Егоров, А. В. Машенцев и др. – Одесса: Куприенко С. В., 2015. – 133 с.

Флюссер В. За философию фотографии [пер. с нем. Г. Хайдаровой] / Вилем Флюссер. – Санкт-Петербург: Изд-во Санкт-Петербургского ун-та, 2008. – 146 с.

ТЕМА НА САМОСТІЙНЕ ОПРАЦЮВАННЯ СТУДЕНТАМИ:

Сучасне українське мистецтво в ракурсі філософії

Бондаревська І. А. Некрасиве мистецтво / І. А. Бондаревська // Наукові записки НаУКМА. Філософія та релігієзнавство. – 2016. – Т. 180. – С. 12–21. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAfr_2016_180_4.

ЛИТЕРАТУРА ДО КУРСУ «ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА»

Адорно Т. В. Эстетическая теория; [пер. с нем. А. В. Дранова] / Теодор В. Адорно. – Москва: Республика, 2001. – 527 с. – (Философия искусства).

Американская философия искусства: Основные концепции второй половины XX века – антиэссенциализм, перцептуализм, институционализм. Антология; [пер. с англ.] / под редакцией Б. Дземидока, Б. Орлова. – Екатеринбург: Деловая книга, Бишкек: Одиссей, 1997. – 320 с.

Арнхейм Р. Новые очерки по психологии искусства; [пер. с англ.] / Рудольф Арнхейм. – Москва: Прометей, 1994. – 352 с.

Аронсон О. По ту сторону воображения. Современная философия и современное искусство. Лекции / О. Аронсон, Е. Петровская. – Нижний Новгород: Приволжский филиал ГЦСИ, 2009. – 230 с.

Арсланов В. Г. Миф о смерти искусства: Эстетические идеи Франкфуртской школы от Бенямина до «новых левых» / В. Г. Арсланов. – Москва: Искусство, 1983. – 327 с.

Базен Ж. История истории искусства: От Вазари до наших дней; [пер. с фр.] / Жермен Базен. – Москва: Прогресс – Культура, 1994. – 528 с.

Банфи А. Философия искусства; [пер. с итал. Г. П. Смирнова] / Антонио Банфи. – Москва: Искусство, 1989. – 384 с.

Беньямин В. Произведение искусства в эпоху его технической воспроизводимости: Избранные эссе / Вальтер Беньямин. – Москва: Медиум, 1996. – 240 с.

Бергер Дж. Искусство видеть; [пер. с англ. Е. Шраги] / Джон Бергер. – Санкт-Петербург: Клаудберри, 2012. – 184 с.

Бердяев Н. А. Кризис искусства / Николай Александрович Бердяев // Бердяев Н. А. Кризис искусства; [репринтное издание]. – М.: СП Интерпринт, 1990. – С. 3–28.

Бердяев Н. А. Смысл творчества: Опыт оправдания человека / Николай Александрович Бердяев // Смысл творчества: Опыт оправдания человека. – Харьков: Фолио; М.: АСТ, 2002. – С. 15–334.

Бердяев Н. А. Спасение и творчество: Два понимания христианства / Николай Александрович Бердяев // Смысл творчества: Опыт оправдания человека. – Харьков: Фолио; М.: АСТ, 2002. – С. 629–654.

Борев Ю. Б. Эстетика: Учебник / Юрий Борисович Борев. – Москва: Высшая школа, 2002. – 511 с.

Борев Ю. Б. Эстетика: В 2-х т. Т. 1 / Юрий Борисович Борев. – 5-е изд., доп. – Смоленск: Русич, 1997. – 576 с.

Борев Ю. Б. Эстетика: В 2-х т. Т. 2 / Юрий Борисович Борев. – 5-е изд., доп. – Смоленск: Русич, 1997. – 640 с.

Босенко А. В. Случайная свобода искусства / Алексей Валериевич Босенко / Институт проблем современного искусства Академии искусств Украины. – К.: Химджест, 2009. – 584 с.

Бычков В. В. Византийская эстетика. Теоретические проблемы / Виктор Васильевич Бычков. – Москва: Искусство, 1977. – 200 с.

Бычков В. В. Эстетика поздней античности. II–III века / Виктор Васильевич Бычков. – Москва: Наука, 1981. – 325 с.

Бычков В. В. Эстетика: Учебник / Виктор Васильевич Бычков. – Москва: КНОРУС, 2012. – 528 с.

Бычков В. В. Триалог. Живая эстетика и современная философия искусства / В. В. Бычков, Н. Б. Маньковская, В. В. Иванов. – Москва: Прогресс-Традиция, 2012. – 840 с.

Вишпер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства / Борис Робертович Вишпер. – 2-е изд., испр. и доп. – Москва: Изобразительное искусство, 1985. – 288 с.

Габричевский А. Г. Морфология искусства / Александр Георгиевич Габричевский. – Москва: Аграф, 2002. – 862 с.

Гартман Н. Эстетика; [пер. с нем.] / Николай Гартман. – К.: Ника-Центр, 2004. – 640 с.

Гегель Ф. Эстетика: В 4-х т. Т. 1; [пер. с нем.] / Фридрих Гегель. – Москва: Искусство, 1968. – 312 с.

Гегель Ф. Эстетика: В 4-х т. Т. 2; [пер. с нем.] / Фридрих Гегель. – Москва: Искусство, 1969. – 328 с.

Гегель Ф. Эстетика: В 4-х т. Т. 3; [пер. с нем.] / Фридрих Гегель. – Москва: Искусство, 1971. – 624 с.

Гегель Ф. Эстетика: В 4-х т. Т. 4; [пер. с нем.] / Фридрих Гегель. – Москва: Искусство, 1973. – 776 с.

Гёте И. В. Об искусстве; [пер. с нем.] / Иоганн Вольфганг Гёте / сост., вступ. ст. и примеч. А. В. Гулыги. – Москва: Искусство, 1975. – 623 с.

Гидион З. Пространство, время, архитектура; [пер. с нем.] / Зигфрид Гидион. – 3-е изд. – Москва: Стройиздат, 1984. – 455 с.

Грэм Г. Философия искусства: введение в эстетику; [пер. с англ. М. О. Васильева] / Гордон Грэм. – Москва: Слово, 2004. – 251 с. – (Большая библиотека «Слова»).

Гройс Б. Политика поэтики / Борис Гройс. – Москва: Ад Маргинем Пресс, 2012. – 400 с.

Дери М. Скорость убегания: Киберкультура на рубеже веков; [пер. с англ. Т. Парфёновой] / Марк Дери. Екатеринбург: Ультра Культура; Москва: АСТ, 2008. – 478 с. – (Philosophy).

Джемисон Ф. Постмодернизм и общество потребления [Электронный ресурс] / Фредерик Джемисон. – Режим доступа: http://www.ruthenia.ru/logos/number/2000_4/10.htm.

Дианова В. М. Постмодернистская философия искусства: Истоки и современность / Валентина Михайловна Дианова. – Санкт-Петербург: Петрополис, 1999. – 238 с.

Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора; [пер. з англ. В. Шовкун]. – К.: Основи, 2003. – 503 с.

Эстетика: Навчальний посібник / Л. Т. Левчук, В. І. Панченко, О. І. Оніщенко, Д. Ю. Кучерук / за ред. Л. Т. Левчук. – 3-є вид., доп. і перероб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 520 с.

Эстетика: Навчальний посібник / М. П. Колесніков, О. В. Колеснікова,

В. О. Лозовой та ін. / за ред. В. О. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 208 с.

Естетика: Навчальний посібник для педагогів / за ред. Т. І. Андрущенко. – К.: МП Леся, 2014. – 613 с.

Завалько Г. А. Философские проблемы эстетики / Григорий Алексеевич Завалько. – Москва: ЛИБРОКОМ, 2011. – 400 с.

Зедльмайр Г. Искусство и истина: Теория и метод истории искусства; [пер. с нем. Ю. Н. Попова] / Ганс Зедльмайр. – Санкт-Петербург: Ахїѳта, 2000. – 272 с. – (Классика искусствознания).

Зедльмайр Х. Утрата середины [пер. с нем. С. С. Ванеяна] / Ханс Зедльмайр. – М.: Прогресс-Традиция, ИД «Территория будущего», 2008. – 640 с. – (Университетская б-ка Александра Погорельского).

Золтан Д. Этнос и аффект. История философской музыкальной эстетики от зарождения до Гегеля; [пер. с нем. Т. Длугач, И. Науменко] / Денеш Золтан. – Москва: Прогресс, 1977. – 372 с.

Ильин И. П. Постмодернизм. Словарь терминов / Илья Ильин. – Москва: ИНИОН РАН-INTRADA, 2001. – 384 с.

Ингарден Р. Исследования по эстетике; [пер. с пол.] / Роман Ингарден. – Москва: Изд-во иностранной литературы, 1962. – 572 с.

История эстетики: Учебное пособие / отв. ред. В. В. Прозерский, Н. В. Голик. – Санкт-Петербург: Издательство Русской христианской гуманитарной академии, 2011. – 815 с.

Каган М. С. Морфология искусства: Историко-теоретическое исследование внутреннего строения мира искусства / Моисей Самойлович Каган. – Ленинград: Искусство, 1972. – 440 с.

Кампер Д. Тела-абстракции. Антропологический четырёхугольник: Тело, поверхность, линия и точка / Дитмар Кампер // Хора: Журнал современной зарубежной философии и философской компаративистики. – 2010. – № 1/2 (11/12). – С. 47–56.

Кампер Д. Тело, знание, голос и след / Дитмар Кампер // Хора: Журнал

современной зарубежной философии и философской компаративистики. – 2009. – № 1 (7). – С. 33–41.

Канарский А. С. Диалектика эстетического процесса / Анатолий Станиславович Канарский. – К.: Мироновская типография, 2008. – 379 с.

Кант И. Критика способности суждения; [пер. с нем.] / Иммануил Кант. – Москва: Искусство, 1994. – 367 с. – (История эстетики в памятниках и документах).

Кассирер Э. Опыт о человеке. Введение в философию человеческой культуры; [пер. с нем.] / Эрнст Кассирер // Кассирер Э. Избранное. Опыт о человеке. – Москва: Гардарики, 1998. – С. 440–723. – (Лики культуры).

Кассирер Э. Философия символических форм. Т. 3: Феноменология познания; [пер. с нем.] / Эрнст Кассирер. – Москва; Санкт-Петербург: Университетская книга, 2002. – 398 с. – (Книга света).

Коллингвуд Р. Дж. Принципы искусства; [пер. с англ. А. Г. Ракина] / Робин Джордж Коллингвуд. – Москва: Языки русской культуры, 1999. – 328 с.

Кравченко К. Ю. Визначення онтологічного статусу твору мистецтва в філософії М. Хайдеггера / К. Ю. Кравченко // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих вчених «Родзинка-2015»: Збірник матеріалів XVII Всеукраїнської наукової конференції молодих учених; м. Черкаси, 24 квітня 2015 р. Серія Історія. Філософія. Юридичні науки. Інтелектуальна власність. Економіка, підприємництво, туризм. Державне управління і соціально-політичні науки / МОН України, ЧНУ ім. Б. Хмельницького. – Черкаси: Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015. – С. 133–135.

Краусс Р. Подлинность авангарда и другие модернистские мифы; [пер. с англ.] / Розалинда Краусс. – Москва: Художественный журнал, 2003. – 320 с. – (Классика современности).

Краусс Р. Фотографическое: опыт теории расхождений; [пер. с англ. и фр. А. Шестаков] / Розалинда Краусс. – Москва: Ад Маргинем, 2014. – 304 с.

Кривцун О. А. Эстетика: Учебник. – Москва: Аспект Пресс, 1998. – 430 с.

Кузьмина В. А. Психоделическое искусство: между архаикой и современностью / Виктория Александровна Кузьмина. – Москва: Государственный институт искусствознания, 2013. – 204 с.

Леклезю Ж. М. Г. Смотреть кино; [пер. с фр. Д. Савосина] / Жан-Мари Гюстав Леклезю. – Москва: Текст, 2012. – 173 с.

Леман Х.-Т. Постдраматический театр; [пер. с нем. Н. Исаевой] / Ханс-Тис Леман. – Москва: ABCdesing, 2013. – 312 с.

Лиссман К. П. Философия современного искусства: Введение; [пер. с нем. А. В. Белобратова] / Конрад Пауль Лиссман. – Санкт-Петербург: Гиперион, 2011. – 247 с.

Логинова М. В. Основы философии искусства: Учебное пособие / Марина Васильевна Логинова. – Москва: ИНФРА-М, 2013. – 159 с. – (Высшее образование: Бакалаврат).

Лосев А. Ф. История эстетических категорий / Алексей Фёдорович Лосев, Вячеслав Павлович Шестаков. – Москва: Искусство, 1965. – 375 с.

Лукач Д. Своеобразие эстетического. Т. 1; [пер. с нем.] / Дьёрдь Лукач. – Москва: Прогресс, 1985. – 336 с.

Лукач Д. Своеобразие эстетического. Т. 2; [пер. с нем.] / Дьёрдь Лукач. – Москва: Прогресс, 1986. – 472 с.

Лукач Д. Своеобразие эстетического. Т. 3; [пер. с нем.] / Дьёрдь Лукач. – Москва: Прогресс, 1986. – 304 с.

Лукач Д. Своеобразие эстетического. Т. 4; [пер. с нем.] / Дьёрдь Лукач. – Москва: Прогресс, 1987. – 574 с.

Макінтайр Е. Після чесноти: Дослідження з теорії моралі; [пер. з англ.] / Елесдеа Макінтайр. – К.: Дух і літера, 2002. – 436 с.

Мартынов В. И. Зона *opus posth*, или Рождение новой реальности / В. И. Мартынов. – Москва: Классика-XXI, 2005. – 288 с.

Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття; [пер. з фр. О. Йосипенко, С. Йосипенко] / Моріс Мерло-Понті. – К.: Український центр духовної культури, 2001. – 552 с.

Метафізическіе ісследованія. Выпуск XIII: Искусство / гл. ред. Б. Соколов. – Санкт-Петербург: Алетейя, 2000. – 352 с.

Моль А. Теория информации и эстетическое восприятие / Абраам Моль. Москва: Мир, 1966. – 352 с.

Мукаржовский Я. Исследования по эстетике и теории искусства / Ян Мукаржовский. – М.: Искусство, 1994. – 606 с.

Никитина И. П. Философия искусства: Учебное пособие / Ирина Петровна Никитина. – 3-е изд., испр. – Москва: Омега-Л, 2010. – 559 с.

Пановский Э. Ренессанс и «ренессансы» в искусстве Запада / Эрвин Пановский. – Санкт-Петербург: Азбука-классика, 2006. – 544 с.

Ритм, пространство и время в литературе и искусстве / отв. ред. Б. Ф. Егоров. – Ленинград: Наука, 1974. – 299 с.

Рыков А. В. Постмодернизм как «радикальный консерватизм». Проблема художественно-теоретического консерватизма и американская теория современного искусства 1960–1990-х гг. / Анатолий Владимирович Рыков. – Санкт-Петербург: Алетейя, 2007. – 376 с. – (Серия «Тела мысли»).

Серс Ф. Тоталитаризм и авангард. В преддверии запредельного; [пер. с англ. С. Б. Дубинина] / Филипп Серс. – М.: Прогресс-Традиция, 2004. – 336 с.

Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – 634 с.

Тард Г. Законы подражания (*Les lois de l'imitation*); [пер. с фр.] / Габриэль Тард. – Санкт-Петербург: Ф. Павленков, 1892. – [4], IV, 370 с.

Тард Г. Сущность искусства; [пер. с фр.] / Габриэль Тард. – 2-е изд. – Москва: URSS, 2007. – 112 с.

Татаркевич В. Історія шести понять: Мистецтво. Прекрасне. Форма. Творчість. Відтворництво. Естетичні переживання; [пер. з пол. В. Корнієнка] / Владислав Татаркевич. – К.: Юніверс, 2001. – 366 с.

Тело, машина и искусство: «Я очень хотела бы радикализации понятий и даже своего рода архаической радикализации» (Беседа с Элизабет фон Самсонов) // Хора: Журнал современной зарубежной философии и

философской компаративистики. – 2010. – № 1/2 (11/12). – С. 150–156.

Тэн И. Философия искусства / Ипполит Тэн. – Москва: Республика, 1996. – 351 с.

Уилкинсон Ф. Архитектура. 50 идей, о которых нужно знать [пер. с англ. Ш. Мартыновой] / Филип Уилкинсон. – Москва: Фантом Пресс, 2014. – 208 с.

Фейнберг Е. Л. Две культуры. Интуиция и логика в искусстве и науке / Евгений Львович Фейнберг. – Москва: Наука. Главная редакция восточной литературы, 1992. – 251 с.

Философия, культура и искусство: Вчера, сегодня, завтра: Монография / А. Е. Залужная, А. Г. Егоров, А. В. Машенцев и др. – Одесса: Куприенко С. В., 2015. – 133 с.

Флоренский П. А. Статьи и исследования по истории и философии искусства и археологии / Павел Александрович Флоренский. – Москва: Мысль, 2000. – 446 с. – (Философское наследие. Том 131).

Флюссер В. За философию фотографии [пер. с нем. Г. Хайдаровой] / Вилем Флюссер. – Санкт-Петербург: Изд-во Санкт-Петербургского ун-та, 2008. – 146 с.

Хофштадтер Д. Р. Гёдель, Эшер, Бах: эта бесконечная гирлянда / Даглас Р. Хофштадтер. – Самара: Издательский дом «Бахрах-М», 2001. – 752 с.

Шеллинг Ф. В. Й. Философия искусства; [пер. с нем. П. С. Попова] / Фридрих Шеллинг. – Москва: Мысль, 1966. – 496 с. – (Философское наследие. Том 20).

Шестаков В. П. Гармония как эстетическая категория: Учение о гармонии в истории эстетической мысли / Вячеслав Павлович Шестаков. – Москва: Искусство, 1973. – 256 с.

Щербинин М. Н. Искусство и философия в генезисе смыслообразования: Опыт эстетической антропологии / Михаил Николаевич Щербинин. – Тюмень: Изд-во Тюменского государственного университета, 2005. – 310 с.

Яковлев Е. Г. Эстетика: Учебное пособие / Евгений Григорьевич Яковлев. – Москва: Гардарика, 2003. – 464 с.

ЗМІСТ

Вступ.....	5
Загальний розрахунок лекцій, семінарських занять і самостійної роботи	8
Модуль І. Філософія мистецтва – наука, що вивчає мистецтво як феномен культури	9
Тема 1. Філософія мистецтва як галузь знання про сутність мистецтва.....	9
Тема 2. Мистецтво як феномен культури	13
Модуль ІІ. Мистецтво в сучасному світі й в Україні	20
Тема 3. Художній образ і особливості сучасного мистецтва	20
Література до курсу «Філософія мистецтва»	25

Навчально-методичне видання

Автор-укладач *Горбань Річард Анатолійович*

ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА

Навчально-методичний комплекс

Літературний редактор *І. С. Шалкітене*

Комп'ютерна верстка, макет *Х. В. Тимів*

Підписано до друку 03.10.2019 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman». Друк лазерний.
Ум. друк. арк. 1,97. Обл.-вид. арк. 1,03.
Тираж 150 прим. Зам. № 33.

Видавець: ПП Маргітич О. І.
Свідоцтво суб'єкта видавничої діяльності
ДК № 001433 від 29.11.2006 р.

Віддруковано у друкарні ПП Маргітича О. І.
76495, м. Івано-Франківськ, с. Хриплин, вул. Грабова, 14.
Тел. (096) 60 61 400.

